

ROMANIA LITERARA.

№ 28.

Passi.

23 Iulie, 1855.

ECONOMIE POLITICĂ.

Лекція II.

Înolinga Statelor asupra societății, și a leilor asupra țărilor kșșirerei averilor.

În adnarea trecutului în arțasem, dlor, k peșnirea domnește în lagrera ekonomistilor. Șnii plekând mai mult ktr materialism, deskriș ekonomiei politice niște hotarș urea ștrimate. Alții kș o inimă șerșinte și palni-toare la șșșerșingele omenirei se încearkș a'i întinde kșmpul. Șei dintăș, nș vșdș în om, dekșt o mașinș prodșkștoare. Șei din șrtăș, ardș de dorința de a'l videa șkștit de șșșerșinții fizice și morale. Mișokșla de a realiza într'o mșșșrș pștinșoasș și din ce în ce kre-șkșindș șerșirera la kare omșla pșșșește, este mșșka. Din mșșnele natșrei, pe kare ne-am depșins a o nșmi așă de șșșerșoasș și prodșkștoare, din mșșnele natșrei, omșla nș pri-mește nimika, așarș de kșteva prodșkte sel-vatișe. Șn ekonomist ¹⁾ a demșștrat kș șn pș-mint nekșktivat de mșșna omeneșkș, șpre a nștri șn om, ar trebși șș așș o întindere de o milș pștratș. Natșra Șei drepș, e șșșerșoasș, ea înse înși ține așkșnșe harșrile șă-le. Șii nșmai prin o aktivitate nekșrmatș o-

mul și învinșe rezistența. Șșșt mșșnele omș-lăș, pșmintșla șdat de șșșerșile lăș, devine o matș șșșerșoasș a omenirei. Așolo șnde șilingele șnș individ ar fi înședar, așociatia pșterilor eșekșteazș lșkrșla. Prinșinșla șerșirera nașionale și mșșka, mșșka okșrșmșitș de înșșșșere.

În Șeiă Șe se atinșe de mșșkș, mișokșla prin kare așșșșșem la șerșirera, konșepșiișle diverșelor nașii dișereazș. Akșm vom da pe șkșrt, o șkșșș de ideile dișerite în așeasta, a doșe deoșebite nașii, Șe ștaș în șrșntea Și-vilizatiiei. — Așele nașii șint nașia Romano-Franșezș, și nașia Anglo-Șermanș.

Prinșinșla deșșșirera Romei șș, în ordișla averilor, aktivitatea statșrăș, mșșka komendatș de dșșșșla, șar nș libertatea individșalș ¹⁾. Poporșla Franșez, a eritat așeasș kalitate de la șrșșmoșii șei miăș noștriș, de la Romani. Ingleșii porșneșkș din kontra, din prinșinșla li-bertșșei individșale, și prin șrtare, și al mșșșei individșale. Șermanii aș adșș așeasta

¹⁾ Dovașș șint korporatiile dntemeșete de Nșma, kare dnt șrtăș kșșștarș mșște privileșișri, șnde dntē mșșșla-rișla era șn șkșlav, kșși el nș pștea șș se lepede de privileșișla korporatiiei. — Tot așă se întșmpăș kș mșș-nișpalișșșile, kșrișle provișșșlor. Memșrșla așestora a-dișșne kș timp, a nș pștea șkșna de onoarea, de a fi memșrșla, dekșt nșmai rșșind șn dntokșșitor, kșm eșișșt așșși pēșșla dnt Franșa pentrș șerșișșla mișlar.

¹⁾ Charles Comte, traité de la propriété vol. 1. chap. 9.

din kodrii, dъпъ кѣм зиче Montesquieu despre orişina гѣвернмѣнтълѣи конституционал ¹⁾. Romanii нѣ кѣноштеаѣ дрентъриле омѣлѣи. Еї кѣноштеаѣ нѣмаї дрентъриле четъденѣлор. Romanъл, афаръ din stat, ера лѣкръ дешѣркат de дрентъри. Кънд нѣ нѣтеа зиче. „civis romanus sum.“ Атѣнчеа, опї ера strein саѣ ера склав. Скльвіа ера зн element a Romei, кангрена еї. Spartacus о ми адѣсесе не марцинеа препастїеї. Аколо знде скльвіа есїстъ, statъл devine абсолѣт, гѣвернъл а tot нѣтерник. Statъл roman фѣ абсолѣт, ми атѣнчеа кънд нѣтереа statълѣи ера їнкрѣдїнгатъ реѣлор, кѣм ми атѣнчеа кънд еа ера їнкрѣдїнгатъ консълор. Domnїеа попорълѣи саѣ репѣвлїка, їн sensъл roman, нѣ їнsemнеазъ лїбертатеа їндївїдъалъ їн скрїс, їн diskъдїе, їн гъндїре, їн modъл мѣнчеї, дар нѣмаї къ ачела че аре фрѣле кърмѣреї їн мѣлъ, нѣї зн їндївїд кїемат ла гѣверн їн нѣмеле знїї ordїn консолидат. Din контра ел е зн їндївїд mandatъ а тѣтърор четъденѣлор, нѣртъторїс тѣтърор фънѣїлор їндївїдъале. Statъл їшї атрївїї неконтенїт зн дрент eminent аснра пропрїетъдїлор партикъларе, кїар кънд ачестеа се дешвълїръ їн зн нѣмѣр їнsemнат. Пропрїетатеа дешвълїндъсе din possessiones саѣ пѣмїнтъл кѣчерїт de ла дѣшманї, ера прївїтъ ка копчесїе а statълѣи. Ланчеа, символъл пропрїетъдїеї її аратъ елокъент ориşina. Асемїне пропрїетате, їнтемеїатъ нѣ не натъра омѣлѣи, дар не нѣтереа леѣїслатївъ їн прїнѣїп, ми не скльвіе їн societate, нѣ нѣтеа фї baza знеї фамїлїї лїбере. Аколо, знде скльвіа се ївеште прїн тоѣї порїї organismълѣи social, аколо адеврата лїбертате а омѣлѣи нѣ есїстъ, ми знде лїбертатеа нѣ есїстъ, аколо о мѣнкъ їндївїдъалъ нѣ poate есїстъ. Астфелїс вїдем къ попоръл сѣверан ал Romei трѣеа din мѣнка алтор попоаре. Italia ми Африка трѣвїаѣ съ трїматъ Romei грѣнеле лор.

¹⁾ Montesquieu. Esprit des lois.

Амбїдїошїї їнѣрдеа gratis нѣнеа ла попоръл сѣверан. Попоръл roman, идеал ал тѣтърор попоарелор лїбере нѣлъ астъзї, плїнсъ мсартеа лѣї Чезар, афїнд дѣнѣрїле чеї лѣса ачелъ вѣрват, че амбїдїона тронъл. Амѣтрадїї кїар нѣтрїръ ми дешѣтаръ їнкъ мѣлѣт їмїи не попоръл сѣверан.

Їн формаѣїа statълор de астъзї, прїнѣїпъл roman аѣ пердѣт din кърѣденїа са. Прїнѣїпъл ѣрман адѣс din kodrii, лїбертатеа їндївїдъалъ, формаезъ зн element їнsemнат їн натъра попоарелор de астъзї. Nаѣїа ѣрманъ сѣнзїнд Галїа, їнтродъсе їн statъл абсолѣт прїнѣїпъл лїбертъдїеї їндївїдъале, лѣнта їнтре statъл абсолѣт roman, ми їнтре лїбертатеа анархїкъ ѣрманъ, формаезъ drama секълїлор нѣлъ ла Лѣдовїк ал XIV. Їн İnglїтера, знде идеїле ѣрmane с'аѣ нѣстрат къ маї мѣлѣт кърѣденїе, їн İnglїтера вїдем о дешвълїре контрарїе дешвълїреї Romano-Franceze. Їн време че їн Франѣа прїнѣїпъл ѣрман este прїнѣїпъл кѣчерїторїс, аїче прїнѣїпъл кѣчерїторїс її прїнѣїпъл Norman. Їн време че резълтатъл дешвълїреї попорълѣи Francez este Лѣдовїк ал XIV. L'état c'est moi; резълтатъл дешвълїреї їн İnglїтера е magna charta, ми леѣеа despre дрїтърї: (bill of right), парламентъл кѣ доѣе камере, domnїеа societъдїеї. Аколо, statъл аре de дѣшман ми комбате не їнѣтет тѣндїнге фѣдералїсте. Аїче, societateа este не їнѣтет сѣѣт арме їн контра знїї абсолїстїзм монархїк. Аколо, statъл авсоарѣ активїтатеа ми лїбертатеа тѣтърор їндївїделор, ми ачел чеї делегатъл нѣтереї сѣверане, е фѣръ їндоїалъ маї актив, маї лїбер, маї нѣтерник, креїнд лѣкрѣрї продїѣїоасе. Аїче, їндївїдъл къ кѣт маї лїбер їн мїшкърїле sale, їн гъндїрїле sale, їн трансакѣїїле sale, къ атѣта дешвълїреа се опереазъ маї репедѣ: къ зн кѣвїнт, statъл їн Франѣа devine абсолѣт, їн İnglїтера devine нѣмаї форма societъдїеї opranisate, vestмѣнтъл еї. (ва зрѣма)

Istorie Natъралъ.

Întroducere.

Nimik нѣ presentează omълѣi atъte atra-
 uleri, atъta interes, ca мърсада ши nemърци-
 nita natсрѣ. De ла фърла de пѣsin, пълъ ла
 глобърле nemърцините че inoatъ in spaцiѣ, de
 ла причиниле че факѣ пре trънърѣ сѣ кадъ, пре
 позрѣ сѣ скъnteie ши сѣ detъne, пре пълnte
 сѣ pesарѣ, сѣ inверziаскъ, сѣ dea флорѣ ши
 фръкте, ши пълъ ла ачеѣа че ъъ omълѣi vroin-
 дъ ши кщетаре, и inфърцишазъ, in әdevър, сѣ-
 jetsрѣ колосале ши сѣвлѣме de meditat; тоа-
 te поартъ in карактереле лор, печетеа знѣi
 snipit nemъртснs, знеi инцеленчѣнѣi nemърци-
 ните, знѣi ценѣi neimitabil, че се паре къ аѣ
 kreat зниверсѣл ши ил гъвернеазъ. Ши omъл фа-
 че парте din natсрѣ; ел datoreште ледилор
 еi фиинга лѣi ши пръчериле лѣi. Ел е фиѣл еi,
 копѣл фаворит, inzestpat кѣ факълтъдѣ маi инал-
 те декът челелалте фиинге prodъse de дѣnsа,
 ши пѣs domn preste ea insemѣi.

Nimik нѣ inalдъ mintea аша de сѣs, п'а-
 дъче пльчерѣ аша de кърпате ши de сѣвлѣме,
 пѣ фаче пре em сѣ revie assnра лѣi, сѣ'ши ре-
 кзноаскъ нимикнѣчѣа физѣкъ, дешъртъчѣгнеа
 аспърѣилор материале, нѣтереа intelиенцеi,
 ардоареа de а кзноаште, доръл de а есерѣи-
 та факълтъдиле сале челе интелектзале, ка обѣк-
 теле, ка сченеле natсрѣi, de ла челе маi марѣ
 ши пълъ ла челе маi мѣчѣi.

Кънд inтр'о поаunte фръмоазъ, окѣи лѣi при-
 vesкѣ волта череаскъ, in каре стрълъческѣ
 miлиоанеле de стеле, че рълъческѣ in spaцiѣ
 ка нѣште валсрѣ de лъминъ, inтр'ъn океан фъ-
 рѣ марѣинѣ ши фърѣ фънд; кънд воареа поп-
 цеi индълчѣт de профъсърѣ mposитоаре, ръкоре-
 ште мърдълъриле лѣi ши ле змиле de о дъл-
 че ши сѣнтъ лиништре; кънд dealсрѣиле ши
 вълѣле inoatъ in лъминъ ши in интърперѣ, кънд

чѣринѣтѣл пасерѣлор се паре о армонѣ аша de
 melodicoасъ, кънд фреамътѣл фрънзелор, сѣа-
 мълъ кѣ гласѣл знѣi ценѣi misterios че кѣамъ
 inima omълѣi ла ръгъчѣгне ши ла adorape,
 атснчѣ ел simte in тоатъ esistenца са о пль-
 чере неснѣсъ, о linиштре сѣнтъ, о аспираре
 сѣвлѣмъ, о ферѣчѣре ne inkinsitъ ши ne прѣче-
 пстъ, зн екстаз Dъmнезееск. Атснчѣ сѣзлетѣл
 сеѣ се рѣдикъ in реѣи inalte ка ши кънд ар-
 вреа сѣ се копфснде кѣ Dъmнезеешѣиле фъ-
 клиi, спънзърпате пре firmament; атснчѣ, доръл
 de а стръбате inтр'о лъме аша de minsнатъ,
 ил рънеште фърѣ воѣа лѣi.

Ши апоi, кънд in алте чеассрѣi, ши океанъл,
 ши черѣл ши пълмѣнтъл интърпате, се pesвръ-
 tesкѣ ши се кърпемърѣ; кънд вѣнтъриле пор-
 ните се исвескѣ кѣ фърѣе, кънд позрѣи пъртърорѣ
 de тзнет, фълцерѣ ши detънъ; атснчѣ, omъл
 зѣтънд мърндриа ши претенциѣле сале, каде
 dinainteа нѣтереi зрѣешъ, че'л amenицъ кѣ
 зрѣие; атснчѣ, чел мѣндрѣ се плеакъ, ши оа-
 менѣi devinъ egal, къчѣ simтѣ кѣ sint de о
 noтрѣивъ de слабѣi.

Aчесте феномене, inkънтътоаре ши inпро-
 зитоаре зна дъуре алта, inсе нъръреа мърпее
 ши сѣвлѣме, вѣнѣ de се нетрекѣ ne dinainteа
 omълѣi ши се presenteазъ minцеi лѣi ка ni-
 ште проблеме, din леагънъл ши пълъ ла
 moартеа лѣi. Прънк, ел с'аѣ мѣерат, с'аѣ in-
 спѣимънтат de дънсееле, апоi с'аѣ змѣлит, с'аѣ
 плекат ши аѣ adopat; in вѣрстъ, ел с'аѣ фъ-
 кст маi индръснег: кърпѣосѣтатеа лѣi, амбѣдѣа
 лѣi, л'аѣ impins сѣ черчетезъ, сѣ'ши dea so-
 koteалъ de misterиле ачесте nenъмърпате. Ел
 аѣ inтребат ne мъма са, de ориѣина лор, ши
 ачeastа i-аѣ пѣs dinainteа окѣлор къртеа mi-
 нзелор еi, ши i-аѣ zis: „desлеагъ ши чете-
 ште.“ Ши зн instinct сѣвлѣм л'аѣ impins сѣ
 се инчерче inтр'аchest nemърцинитъ stъdѣi. De'н-
 тъis слаб, фърѣ esперѣенцъ, фърѣ аѣсторѣs, min-
 tea i се пердъ in inkinsѣрѣi. Маi апоi, фъръ об-

servări mai riguroase, de compuz; el anș-
 къ кэмпына ши компаша. Къ ачесте, ел трасъ
 калеа трънърлор че се poteskă în spațiă, ел
 калкълъ немъсърателе депъртърї че ле despart
 ши дескоперї în сфършит, леңиле дъпре каре еле
 се мишкъ. Ел кэмменї în кэмпына са масе-
 ле лор челе цигантче, ши апої, інкэрајат де
 сэкчесърїле лэї, екстазиат де миньнеле че дес-
 копереа, însetat де ноће кэноштинді, се арън-
 къ ши în лэмеа органикъ. Ел шиї întoарсъ а-
 їнчї привіріле асэпра са їнсьши; ел чер-
 четъ în мърънтїле сале прїчинїле феноменелор
 че се продэккă întрїнсьл. Ел їндъръснї съ касте
 прїчинял сеџ ши а лэмеї їнтреңї.

Іатъ кэм аџ аңїснс омьл ла градъл ачел їналт
 де кэлтъръ ши де шїїнцъ, їн каре се афлъ
 астъзи. Дар маї нainte де а аңїснче ла ачест
 пэнкт, че конфэзіе де рътърїрї ши де їнкїнсьрї!
 къте ересърї дъръмате! къте прејсдекърї їн-
 депъртате! че мнчї неїнкїнсьте! че лэnte з-
 ріеше!

Нимїк їн адевр, нэї маї кэріос, пентрџ
 їсторїа їнтелїцендеї, декът де а зрма прїн
 калеа веакърїлор, деосеїтеле їдеї че ши-аџ
 фъкът оаменїї, десуре пропїетъділе трънърлор,
 десуре элементеле че ле компашџ, десуре
 прїчинїле че мишкъ матерїа ши цїнџ armonїа
 зніверсьлэї! Че деосеїре їнтре поноареле че-
 ле ноће ши їнтре челе векі! че сколарї їнче-
 пьторї ераџ їнвэцадії векімеї! Чїне ар фї кре-
 зът атнчї къ омьл ва аңїснче нэ нэмаї съ
 дескомпуїе тръснїтъл ши съ се апере де дън-
 сьл, дар їнкъ, съ се сьлїаскъ къ ел супре
 фолосърї ши супре јэкрїе! Че глорїе пентрџ
 дэхъл оменескъ къ аџ нэтът съ аңїснгъ ла кэ-
 ноштинда атъор мїстерїї, ла атъта нэтере,
 їнкът се порончеаскъ элементелор, ши ачесте
 съ аскъте ши съ і се сэнзе! Че сїнт глорїїле
 Александрїлор ши а ле Чесарїлор пре лънгъ
 ачеле а ле ценїлор челор марї, каре аџ
 вьрсат torpente де лэмінъ їн мїнтеа неамълэї

omenesk! че сїнт петроаселе monșmente а ле
 мъндрїеї! че сїнт колосалеле пірамїзі а ле
 Ецїнълэї, немърцїнїтеле зїдърї а ле Кїнеї,
 пе лънгъ машїнеле че не transporteазъ ка
 глонтеле, ши пре лънгъ ачеле, прїн каре вор-
 бїм, ка ши кънд ам фї ла треї пашї, къ оа-
 менї, че се гъсескъ їн депъртърї аша де марї
 їнкът, нэмаї пентрџ а ле стръвате, челор векі ле
 ар фї тревзит ані їнтреңї. Де ла лэкрърїле челе
 дїнтъїз ши пънъ ла ачесте де пре зрмъ, este
 атъта деосеїре, пре кътъ се афлъ їнтре пеа-
 тра брџтъ, дїн каре сїнт компаше, ши їнтре
 омьл organizat ши їнтелїцент.

Астъзи кэноштингеле натърале, аџ лэат о
 їнтїндере аша де mare, їнкът прїн фелїл чер-
 четърїлор лор, с'аџ фъкът атрївэтъл маї мъл-
 тор шїїнцї. Дїнтр'ачесте, Ысторїа натъралъ нэї
 чеа маї депре зрмъ, чеа маї пэцїн фолосїтоа-
 ре, саџ ачелїа дела каре съ аштентъм резъл-
 татърї маї мїчї: Къчї еа шиї їнтїнде домеш-
 рїле еї де о потрївъ, ши їн лэмеа неорга-
 нїкъ, ши їн чеа органикъ; ши пре кънд фїзи-
 ка се мълдемеште нэмаї къ черчетареа про-
 прїетъділор трънърлор врџте, еа кастъ съ стръ-
 батъ їн мїстерїле вїдеї.

Адеврџатъл еї цел, нэ е дар, нэмаї де а
 дескрїе аїмалеле, плънтеле ши мїнералеле,
 че маї къ сеамъ де а черчета факълтъділе
 фїїнцелор organize, леңїле варїереї лор ши
 кїар прїчинїле лор. Каре шїїнцъ поате сџї
 дїснсте дар, сэнерїорїтатеа фолоаселор їн-
 телїсале че еа не дъ, саџ не фъгъдземте? Іар
 кът пентрџ челе материалеле сїнт не їнкїнсьте,
 ши пре атъта де нэмероасе, прекът сїнт де
 нэмероасе ши фїїнцеле че дескрїе: Алімен-
 теле омьлэї, vestmїнтеле лэї, леакърїле боа-
 лелор лэї, ши toate челелалте лэкрърї чеї сїнт
 де nevoїе їн вїацъ, ле трауе дїн натърџ; ши
 Ысторїа натъралъ, окъпъндъ-се ши къ дескрїереа
 пропїетъділор предекърїлор пэмїнтълэї, къ
 мїлокъла де а ле кълъта, а ле кълтївї ши а

ле întреvingда, îi пзне dinaintea okilor ca пре въ тавлоѣ, лзмеа întреаръ, кз toate челе кз-принсе într'insa, кз toate фолоаселе пре каре esperiенца tătror веакърилор, tătror по-поарелор, аѣ инвѣдат а траде din еле.

Aceasta este штинга десуре каре воѣз съ тръ-тез маї кз seamă. Воѣз съ мъ інчерк съ даѣ о идеѣе, макар слабъ, десуре вогъциле де tot фелѣл, че кзпринде цeara Молдовеї, а-кърїа локѣиторї кз toate ачесте sînt аша де separă! Воѣз съ даѣ о идеѣе, десуре animalеле че локѣїескѣ in ea, десуре plântеле че крескѣ фїреште шї десуре ачеле че ар пstea съ се аклїмътезъ într'insa; десуре maniera de а ле кълївї, десуре фолосърїле че потѣ съ не деїе. Воѣз съ арѣт коморїле че sînt îngronate in мѣнцїї nostrїї, знде цемѣ некъноскѣте шї не фолосїтоаре.

Г. Коволческѣ.

MANOIL.

(зрмаре)

Vîntorїї adăk kайї. Damele се коворїрѣ din тръсърѣ. Гъсїѣ okazїе атнчї а стрїнде врацѣл Мърїоареї, аїтѣндѣ'ї съ се ковоаре, din тръсърѣ.

Длѣ N. Колескѣ, че'ї тока гъра ка о ме-лїцъ пїнтре вїнторї, dete semnă de плекаре. Кънїї інченърѣ съ латре, оamenїї съ се мїш-че. Damele се арѣнкарѣ пе кай, iar пої пор-пїрѣт пе jos, пе лїнгъ кайї лор, dăkїnd пе аї nostrї de къпестре. Еѣ мъ алъкъpez de Мърїоара.

— О съ те osteneшїї, їмї zise ea.

— Ашї dopї тоатъ viața mea съ нѣ се маї сфїрмаскъ кълъторїа asta.

— Нічї о ворѣѣ, нічї кїар кърѣ чеї маї їзвїдї?...

— Ёцї їър!

— Săsnemї їнкъ odată, Manoile, мъ їз-вешїї тѣ? Ачест кзвїнт este дѣлче ка viața. Adevăr este къ'її sїnt драгъ, Manoile?

— Tot че'мї era drag in лзме, s'а фѣкзт невѣзѣт їnainte ta!

— Nă te kred.

— Те їndoешїї їнкъ? кзм ашї пstea съ те їнкредїнгез, Мърїоарѣ?

— Dovedindă'мї къ нѣ їзвешїї пе Smъ-рѣндїга.

— Smърѣндїга!.. ах, Dămnezeял! че idee ц'а трекзт prin гънд!.. Dar ea este nentрѣ mine ка о sorѣ.

— Sănt целоасъ шї де сърорї, Manoile! шї tot чел че їзвеште тревѣїе съ поарте шї simțimentă ачеста. Interesăл каре'її поартъ ea, їнтърїтъ toate препъсърїле меле... Ерї, ам лѣат seama, ц'а adpesat о okїадъ, каре мї'а сфъшїет їnїma!.. Manoile, те por, фїе'її мїлъ де слъ-вїчїзнеа mea... шї фїнд къ тѣ нѣ мъ їзвешїї..

— Nă те їзвескѣ?... о Dămnezeял меѣ! кзм нѣ'мї pot сфъшїа nentрѣл nentрѣ ка съ cetea-скъ in їnїma mea!

— Еї vїне, дакъ este аша, съ мъ askăлїї.

— Săzne, Мърїоарѣ; săzne че вреї, шї мъ веї vedea дакъ те їзвеск.

— Еѣ pretїnd, Manoile, съ плечї de аїче.

— Съ плек? съ плек? dar че ар zїche оа-менїї ачешїа? къ че кзвїнт м'оїз їndрента? Апої кзм крeзї к'о съ ам пstepea съ те лас. О Мърїоарѣ! zї'мї съ фак орї че алтъ їърѣф...

— Nă мъ їзвешїї Manoile; къчї дакъ їnї-ма ta ар simțї чеїа че simte а mea, нѣм'аї фаче съ сѣфър... teaї дѣче їndatъ.

— Bїне, Мърїоарѣ; vїне... дакъ вреї нѣ-маї декът, воѣз плека; dar săsnemї nentрѣ че?

— Фѣгъдзеште'мї къ веї плека.

— Фѣгъдзеск; мъ їър.

— Мълуъmesк, Manoie; zise ea stringъn-demъ de minъ. Акъта вреі съ'цї snen pentръ че? Причина este къ воіѣ съ te іѣbesкѣ еѣ, шї пѣмаі еѣ. Нѣ'мі e destъл съ штїѣ къ нѣ іѣ-beuntї ne Smъръndїга, dar воіѣ ка нїчї ea съ te іѣbesкѣ ne tїne.

Конворъіреа noastrъ съ кърмъ дѣнъ doxъ oape тpeкxte ка doxъ minste. Ајnsesem іn-тр'о поeanъ.

Локъл ne кape ne-am fost onpїt epa інкъ-nenat de o дѣмъравъ verде de бразї. Іцї, коло съ іnpълца нїште вїрѣсрї de мѣндї ка нїште nїramїde negpe. De аїчї, окїї nostri рѣтъчеаѣ assnpa маї мѣлtop деалсрї мїчї, шї se пердеаѣ іn змѣра вълор лор албите de рїx-peце. Маї departe, o стѣлкъ копepїтъ de nїn-soape, шї пердѣтъ іn авърї, epa лъкашъл sїn-гъpatїк ал шoїmълї. Дїn коло окїл vedea o stanъ de neatръ, гоалъ, акърїа sїn se deskїdea шї da наштере зндї бpad рѣтъчїт de соцїї сеї. Іn sїнъл пѣдъреї nosomorїte че інкъзна de-алъ, ne кape stam noї, se върса dїnтр'ъn ко-дръ o каскадъ de апъ lїmnede. Acest topent se apънка къ sromot dїnтр'о іnълцїme іnтр'ъn лїrean de granїt; іар de ачї, se върса prin sгїавърї, шї se askъndea prin deosebїte крѣ-пѣтърї ка нїште шопърле de ардїnt.

Антр'ъn minst, тоцї вїнъtopїї se іmъpъцїръ ne ла postърїme лор de пѣндъ.

Damele noastre, ферmekate de фpъmъседа ачестop локърї, мерсеръ съ vizїte пѣдъреа; а-ної se ашезъръ ла змѣра зндї stejar, зnde ашентаѣ къ перъѣdape tїmълa пpънълї.

Дл. N. Колескъ este зп вїнъtopїx vestїt. Вїада лѣї este плїнъ de анеkdote вїнъtopештї. Вїнатъл pentръ dїnsъл este o nasїe ne іn-вїnsъ; маї мѣлте neї de зpшї, de лъпї, de вълпї, de кърпїoape; маї мѣлте пѣрекї de коарне de чербї, шї de цанї; маї мѣлте мѣселе de поpчї сълватїчї, шї ne лїнъгъ ачeste рев-матїзмъл de ла нїчїoape, atesteazъ mїї de is-

пpъвї onopабїле dїn partea sa. Ел, дѣпъ че іmъpъцїї ne чеїлалцї вїнъtopї, venї шї ла mїne.

— Manoie, dar тѣ data'ї къ пѣшка de кънд ештї?

— Am зчїs, ziseїs еѣ, іn вїада me зп nїgїoїx, зп bot-gros, зп чїokїрлан шї o pїndъnїкъ; so-kot къ de mї'ар фї ештї іnainte o фїаръ маї mare, маї lesne аш фї зчїs'о.

— Kастъ dar съ нѣ'цї tremъpe mїna, кънд ії vede ne цїзпїнъл зps, къчї ачела e маї фї-opos декът зп bot-gros. Тѣ съ stаї аїче лїn-гъ femeї; дак'avenї зpsъл, тpаде фъръ temere!

Воръїnd astфелїx, цїпъ dїn kopн шї se фъ-къ невъзъt nїнтpe копачї, лъsїnd інкъ дої вї-нъtopї supе апъpapea femeїlor, ла іntїmъла-pe de a venї зpsъл.

Плн'atънче нѣ фъsesem нїчї odatъ ла вїнъ-toape, аша zїkїnd, формалъ. Dar нѣ'цї поцї інкїпъї че іmpresїe mї'a фъкъt, kїnd am а-zїt іndatъ дѣпъ semъл dat de Дл, N. Ко-лескъ, pъssїnd вълe de цїnetеле гоначїлор. Фъцї idee de ларма че poate съ se факъ іn kodpъ, шї маї ales іn мѣндї, вp'о doxъ sste de oamenї шї вp'о тpeї-zevї de kїnї цїnїnd de odatъ съв поалеле кодpълї, іn фелїсрїte глассрї шї tonspї. Мї se пѣреа къ мѣ афлз іnтр'о лъme de фееpїї; пape къ ашtentam dїn minst іn mї-nъt съ вѣd deskїzъndъse черїл шї пѣmїntъл. Мїe mї se sзїsъ пѣръл іn вїрѣл капълї, шї stam іn estaz къ пѣшка ne браде, ne пѣдъ-чина зндї арбор тѣeat.

Damele sta, ашtentъnd съ азъ вp'о des-къркѣтъръ de пѣшкъ; dar тѣчереа se прелъn-ѣea... astфелїx зpїndълїse, венїрѣ къръ локъл зnde мѣ афлам еѣ.

— Къt ештї de serios! іmї zїsъ Smъръn-dїга, пар'къ ештї зп фонкцїonar dїn гарда на-цїоналъ че se кpede зп адеврpat soldat.

— Іmї vine съ арънк зpма; шї ашї фа-че'о, de нѣ mї'ар фї pъшїne de вїнъtopї кape op съ zїкъ къ de фpїкъ am фъцїt.

— De фрикъ! нѣ este ničí zn перикол mi se pare. Dar eaka!.. eaka кѣprioара... дѣ'и фок... дѣ!

Ан адевѣр, о кѣprioарѣ sprintenъ ка о gazelъ venea азѣпра mea кѣ о ренеѣтне de фѣлдер, атѣ inse мѣ inkintъ фѣмѣсеца еї, ин-кѣт peфѣzeiř de a da.

— Че фачі? zisъ Smѣрѣndiѣa

— Ми-е миѣ рѣспѣнсеїх, viata fiинѣцѣ! че mi'a грешит ea, mie sař алтора, pentрѣ ка съ'и рѣкеск zилеле?

Кѣprioара трекѣ пе лінгъ mine фѣрѣ съ мѣ vazъ такар. Damele челедалте възинд'о, ин-ченѣрѣ а pіде. Smѣрѣndiѣa imi dete drentate.

— Амї пѣstreз inkѣркѣтѣра pentрѣ зрс, ziseїх еř, pentрѣ ка съ мѣ indrent mai vine.

— Ън зрс! рѣспѣнсерѣ фемеїле.

— Ън зрс! strigъ dѣdѣка кѣzind пе еарѣѣ.

— Manoїe! imi zisъ Mѣprioара aproniin-dse de mine, нѣ te пѣне in перикол, кѣчї чел mai mik рѣř че џї sar intѣмпа, m'ар sdpo-bi inima mi viааа!

— Амї мѣрї фериче анѣрindѣте, Mѣprioара me! Zече vieџї de амї aveа, toate ле амї da pentрѣ tine. Шїї тѣ, dѣлче фетикъ, кѣ еř нѣ mai not trѣї singѣр de акѣm inainte?...»

Нѣ апѣкаїх съ сѣїршеск ворѣа, ми de odatъ о deskѣркѣтѣрѣ de карабїне фѣкѣ съ рѣсѣне вѣїле зпа dѣпъ алта. Dѣпъ ачeasta се азї зп рѣкнет че фѣкѣ съ се сѣзрлеаск пѣрѣл in капѣл postрѣ.

Маї мѣлџї вїнѣторї strigař: фериџї! фериџї! зрсѣл! зрсѣл!

In адевѣр, зп зрс de о мѣрїме парѣ, се арѣтѣ in nainteа noastrѣ. Damele инѣрѣмѣ-рїтѣ de снаїмѣ, нѣ афларѣ ničí вѣрѣвѣџїа фѣлѣї.

Andreї, пе dinainteа кѣрѣа трекѣ анїма-лѣл сълѣате, л окї!.. Плѣтѣл сеř, пѣтрѣнсъ гѣра зрсѣлї ми се inфїнсе инѣр'зп фарѣ. А-честа тѣрѣѣ, перїї сеї се сѣзрлїрѣ ми фѣкѣрѣ

о роатѣ in преѣрѣл капѣлї; гѣра лѣї вѣрса snzme рошїї; окїї лѣї се фѣкѣрѣ ка дозѣпї-кѣтѣрї de зѣлѣе ..., skoase зп рѣкнет... imi мѣшкѣ лавеле, апої кѣтѣ in toate пѣрѣдїле съ vazъ de зnde venїсъ глонѣл. Damele stař inѣре mine mi inѣре зрсř, in калеа лѣї. А-честа ле vede ми се арѣнкѣ кѣ тѣрѣаре азѣ-пра лор.

Ън minst, ми ачeste фемеї ар фї фост сѣл-шїете: трѣвѣїа зп om de зѣнъ воїнѣѣ, съ се sakpїoıche pentрѣ еле: опї че ал mijлок ера neфолоситорїř.

Zoe ера in зрѣа лор. Ea voi съ фѣгъ ка челедалте; dar роkїа i се prinse de о мѣ-рѣчїзне ми о џїнѣ in лок. Еř мѣ арѣнк in-ѣре зрс ми inѣре фетикъ. Анїмалѣл възиндѣмѣ, пѣвѣлї азѣпрѣ'мї, iar фемеїле скѣпарѣ prin фѣгъ. Ърсѣл venї аша de ренede, inkѣт нѣ'мї dete timuѣл ка съ deskарк карабїна. Ачeast-ѣл карѣвїнъ aveа о baїonetѣ: baїoneta mi'аř скѣпат vieааа.

Її inфїнсеїř фѣрѣл in rїt, ми л џїнѣїř ла о distanѣѣ оаре каре.

Andreї, възинд периколѣл in каре мѣ а-флам, алергъ in аїсторїзл меř; dar nenstїnd траѣ in зрс de фрикъ съ нѣ мѣ loveaskъ, skoase зп кѣџїт de вїнѣтоаре; ми кѣ sїнѣеле рѣче ал сеř, imплїнтѣ фѣрѣл in koastеле фїо-росѣлї анїмал. Ачesta рѣкнеше, шовѣе, kade; dar in кѣдеѣа sa, imi сѣшїе кѣ rїара зѣтѣрѣл stїng..., рана mea зѣлѣерѣ..., зѣлѣ-ле кѣрѣ ка зп isvor.

Damele, възинд кѣ зрсѣл kade, stař inѣр'о денѣртаре de noi, temїndse съ нѣ се рѣдїче анїмалѣл. Smѣрѣndiѣa ми Zoe венїрѣ пѣлѣ ла mine.... о Doamne! pentрѣ че Mѣprioара нѣ се apronie!.. фїка in inima еї съ фїе mai таре de кѣт аморѣл!.. Smѣрѣndiѣa imi легѣ рана: кѣ toate ачeste, пїердеѣа зѣлѣлї фѣ атѣта de mare, кѣ dѣлѣ kїteva minste, кѣzїїř пе браѣеле еї, фѣрѣ sїmѣїре.

Кънд мѣ децтентѣи ерам акасѣ.

Челе ѡнтѣ разе а ле соарелѣи ѡнкълзирѣ о-
кѣи меѣ. О фемее жѣнѣ шѣ фрѣмоасѣ стѣнд ѡн
пѣчоаре ла къпѣтѣиѣл патѣлѣи меѣ, ѡнкълна ка-
пѣл neste фрѣнтеа mea, шѣ пѣреа къ пѣмѣрѣ
фѣече сѣфларе а вѣдеѣи меле. Ми се пѣрѣ
ѣн вис фрѣмос, шѣ реѡнкѣсеѣи окѣи, де фрѣкѣт,
сѣ пѣ мѣ тpezesk. Дар о лакрѣмѣ къзѣтѣ пе
фрѣнте'ми, мѣ децтентѣ къ десѣврѣшѣре. Ера
Дна. N. Колескѣ.

Атѣнѣи ѡми адѣсеѣи амѣнте де сѣена дѣн мѣн-
те, шѣ рекѣноскѣиѣ къ фѣсесем лешѣнат.

Смѣрѣндѣига вегѣазѣ поаunteа лѣнгѣ капѣла меѣ.

— Че, аѣчѣ? о ѡнтреѣѣи еѣ къ ѣн глас слаб.

— Таѣи ѡми рѣспѣнсѣ еа, пѣ ворѣи!... ешѣи
рѣнит... аѣ фѣст лешѣнат!..

— Чел пѣдѣн ласѣмѣ сѣ'ѣи мѣлѣцѣмеск
пентрѣ...

— Nѣ воѣс сѣ'ми зѣчѣ нимѣк.

— Ешѣи ѣн ѡнѣр!

— Sѣнт фемее... ѣдѣи пѣс вѣаѣа ѡн перѣ-
кол пентрѣ mine, еѣ требѣе сѣ'ѣи мѣлѣцѣмеск.

— Amѣcѣgia че'шѣ арѣдѣи мѣ атѣнѣе атѣт, къ пѣ
воѣс пѣтеа нѣчѣ одатѣ къ нимѣк сѣ мѣ пѣтѣesk.

— Ea сеама, ѡми рѣспѣнсе еа зѣмѣндѣ;
къчѣи дѣпѣ sokoteала че фачѣи ѡми рѣмѣи даторѣс;
шѣ еѣ sѣнт о кредѣтоаре екзакѣт...

— Орѣ че вреѣ!... кѣар шѣ сѣ так кътѣ оѣ ѣи
болнав!

— Тѣчереа маѣ ѡнтѣи, апоѣ адѣ чеѣа.. мѣ-аѣ
фѣрѣдѣит сѣ пѣ фачѣи нѣчѣ одатѣ нимѣк фѣрѣ сѣ
мѣ ѡнтрѣѣи.

— Ёноск фѣрѣдѣѣнга.

— Bѣне, zѣse еа, акѣм мѣ дѣк сѣ мѣ о-
дѣхнеск, ѣдѣи воѣ трѣmete о прѣвѣрѣтоаре каре ѣдѣа
фаче мѣлѣцѣмѣре.

Пентрѣ че Смѣрѣндѣига ѡми черѣ сѣ'ѣи репет
фѣрѣдѣѣнга чеѣи dasem, де а пѣ фаче нимѣк
фѣрѣ сѣ о ѡнтреѣ?.. Че ѡнsemneазѣ ач easta?
Темереа Мѣрѣоареѣ сѣ фѣе адеѣврѣатѣ?.. пѣ, пѣ...
sѣнт пѣѣн!

Дѣпѣ кътеѣа minste ѡнтрѣ Zoe. Окѣи еѣ перѣи
шѣ дѣлѣи, стрѣлѣчеаѣ ѡн лакрѣми де ѣкѣрѣе,
пѣрѣл еѣ, ера ѡмплетѣи ѡн доѣе коаде лѣнѣи
шѣ богате че ѣи къдеа пе спете; ѡн пѣрѣ'ѣи пе-
грѣ, лѣнгѣ зреке, аѣеа о роѣзѣ де грѣдѣнѣ.

— Кѣм ѣдѣи este?.. ѣдѣи адѣк ѣн пахар де
limonadѣ фѣрѣвѣнте... сѣ сорѣи... ѣдѣи ѣа фаче вѣне..

— Оаре?

— De sѣrѣр. Дар докторѣл аѣ zѣis сѣ пѣ те
лас сѣ ворѣешѣи.

— Еар дакъ воѣс ворѣи?

— Боала се поате прелѣнѣи.

— Дар дакъ н'ѣс пѣтеа?

— Трѣѣѣе сѣ подѣи; шѣ къ астѣ токмалѣ
ѣ'ѣс да флоареа asta че ѣдѣи трѣmete Мѣрѣоара.

— Мѣрѣоара! Мѣрѣоара!

— Еѣ вѣне! че аѣ! астѣелѣи ѡми фѣрѣдѣешѣи
сѣ таѣи?

— Так, так; дар дѣ'ми флоареа. Zoe ѡми
dete poza че о аѣеа лѣнгѣ зреке.

— Ax! докторѣл мѣ опрѣште сѣ ворѣеск;
шѣ еѣ вреѣ сѣ скрѣи...

— Sѣ скрѣи? пѣ се поате фѣрѣ шѣреа лѣи.

— Дар Ескѣлан пѣ мѣ vede.

— Дар те вѣд еѣ, шѣ трѣѣѣе сѣ'ми даѣ sea-
мѣ. Bѣеа este ла mine шѣ пѣ ѣдѣи даѣ.

Ea zѣse аѣесте ворѣе къ ѣн ton атѣт де по-
ронѣиторѣс, къ пѣ авѣзѣ кѣм сѣ мѣ ѡнѣотрѣѣеск
аѣестѣи ѡнѣр пѣзиторѣс. Еа пѣсѣ пахарѣл пе
масѣ. Еѣ ѡнтѣнсеѣс мѣна сѣ'л еаѣ; дар о дѣ-
реѣе че sѣмѣѣс ѡн браѣ, мѣ опрѣи.

— Bezѣ? пѣ подѣи мѣшка мѣна, шѣ вреѣ сѣ
скрѣи! Ворѣѣнд астѣелѣи шеѣс пе марѣнеа па-
тѣлѣи, лѣнгѣ къпѣтѣиѣл меѣ.

— Трѣѣѣе сѣ те хрѣнеск еѣ, ѣар мѣнѣ-
шѣа еѣ алѣѣ перѣтѣ пахарѣл ла гѣра mea. Сѣ-
флареа еѣ ера дѣлѣе шѣ фрѣаѣдѣѣ ка профѣ-
мѣл флорѣлор.

(ѣа зрѣа)